

9. fejezet

DOLGOZÓSZOBA

A munkás hétköznapiakban is Istennel

1. A KÖVETKEZŐ MODULOKHOZ KAPCSOLHATÓ

Téma	Modul	Kapcsolódási pontok
Dolgozószoba	<p>Ószövetségi bibliaismeret, alapmodul – Isten szövetséget köt a népével</p> <p>Etika alapmodul – A keresztyén élet alapkérdései</p> <p>Dogmatika alapmodul – A református hittan alapkérdései</p> <p>Egyháztörténeti alapmodul – egyetemes egyháztörténet</p> <p>Kohéziós alapmodul – Bevezetés a keresztyén felekezetek világába</p>	<p>Teremtés, az ember hivatása</p> <p>Ki vagyok én a Biblia tükrében?</p> <p>A 4. parancsolat</p> <p>Általános kijelentés</p> <p>Az Atya személye</p> <p>Kálvin és a keresztyén hivatás</p> <p>Imádság</p>

2. A TÉMA, KOROSZTÁLY KIJELÖLÉSE

Korosztályi ajánlás: 9–12. évfolyam (Ez a téma is többször elővehető a 4 év során, más-más hangsúllyal.)

3. HÁTTÉRANYAG A TANÁRI MAGYARÁZATHOZ

A háttéranyag két részben található. Az első felében, a hozzá tartozó óravázlatokkal a munka, míg a következő részben az imádság témakörét dolgozzuk fel. Ezek a korábbiakhoz képest eltérő módon jelennek meg.

3.1. Teológiai háttér: A munka

A Szentírás fényében az emberi munka az Isten munkálkodásának analógiáját követi. Isten az, aki hat nap alatt teremtette a világmindenséget és hetedik nap megpihent. Isten a képére és hasonlatosságára teremtette az embert és ennek a hasonlatosságnak a része a munka is (1Móz1, 26). Isten az, aki mandátumokat adott az embernek.¹ A mandátumok részeként az embernek művelnie és őriznie kell a teremtett világot, Istent képviselnie a teremtésen belül. Ez nem csak privilégiumot jelentett, hanem felelősséget is rótt az emberre.² Isten az, aki az életet és benne a munkát is áldottá teheti.

A keresztyénség történetében azonban a *vita contemplativa*, a szemlélődő élet bár nem mindenkinek adatott meg, mégis egyfajta elsőbrendűséget élvezett a *vita activa* életformához képest. Az egyházatyák tanításai támogatták a fizikai munkát, de a fizikai munka elsősorban a lélek fegyelmzésének eszközeként jelent meg.³ Évszázadokig meghatározó volt az a szemlélet, hogy az aktív élet a lustaság leküzdésére való, hiszen a tétlenség a bűnök melegágyául szolgálhat az emberek számára.⁴

A munka a reformáció hivatásetikájában nyert igazán jelentőséget, hiszen a világi munka az Isten dicsőségének egy alternatív formájává vált. Luther meglátása szerint a legtöbb hivatás Isten számára kedves, és előtte értékbeli különbség nincs a szakmák között: „Isten szorgalmat és hűséget követel

¹ Bonhoeffer, Dietrich: *Etika*, Kolozsvár: Exit Kiadó, 2015, 243–254.

² Részvétel az isteni uralkodásban, mint delegált képviselője Istennek egy olyan alapvetően sajátos világgépet tükröz, ami az ősi Közel-Keleten egyedülálló. lásd még: Swann, John T.: *The Imago Dei – A Priestly Calling for Humankind*, Eugene, Wipf and Stock Publishers, 2017, 82.

³ Clarke, Kevin M.: *The Seven Deadly Sins – Sayings of the Fathers of the Church*, Washington, The Catholic University of America Press, 2018, 115–139.

⁴ Wenzel, Siegfried: *The Sin of Sloth – Acedia in Medieval Thought and Literature*, Durham: The University of North Carolina Press, 2017.

minden hivatásban.”⁵ Luthernél az Isten dicsőítésére gyakorolható a legtöbb emberi hivatás, ezzel a világi hivatások is egyenlőképpen fontosak, csakúgy, mint a klerikusok szolgálata.⁶ Kálvin még ennél is továbbmegy hivatásetikájában, és a világi hivatások megszentelt voltáról beszél, a munka a hitmegélés egy formájának tekinthető.⁷ Eddig az imádság és a kontempláció volt az elsődleges út Istenhez és az üdvösségre, de a reformációt követően a protestánsok számára már minden munka lehet Isten dicsőségéért végzett szolgálat.⁸

A legtöbb munkahely kapcsán talán nehéz elképzelnünk, hogy az a spiritualitás megélésének helye lehetne. A fárasztó munka, a stresszes körülmények, az esetleg idegesítő főnök, vagy talán az áskálódó munkatársak és még számos helyzet azt mondatja sokakkal, hogy a munka és az Istennel megélt kapcsolat két külön világ: a munkahely az, ahol elfáradunk; a csendesség, imádság pedig ahol feltöltődünk, mintegy kompenzáljuk a munka világában elszenvedett sérelmeket, fáradságot.

Luther Márton tanítása szerint minden hivatás lehet Isten dicsőségére és ezt kiegészíti Eugene Peterson azzal, hogy minden munkahely lehet az Istennel megélt kapcsolat helye, sőt így fogalmaz: „A lelki formálódás elsődleges helye a munkahely.”⁹ Hiszen Isten mindenhol jelen van, így ott is, ahol életünk nagy részét töltjük.¹⁰ Isten fenntartó és megváltó munkája még a munkahelyünkre is kiterjed.

A munka egyrészt lehet az a tevékenység, amiben Isten által nekünk szánt feladatunkat véghezvük, részt veszünk Isten teremtő és fenntartó munkájában, másrészt a munkahelyi kapcsolatok megélése, vagy éppen sebződéseink is lehetnek forrásai annak, hogy istenkapcsolatunk mélyüljön. Sajátos lelkigyakorlatos hely ez, ahogy Paul Stevens nevezi a munkahely a „növekedés arénája” életünkben.¹¹ Az Istennel való kapcsolat megélésének helye lehet a munka is. Istennek terve, hogy növekedjünk és gyümölcstermő legyen az életünk. Néha a körülmények ezt nem teszik könnyűvé, de Isten számára nem lehetetlen az, hogy akár a körülmények ellenére is tanítson, formáljon, átformáljon bennünket. A saját küzdelmeink és mások bűnei is lehetnek olyan területei az életnek, amelyeket Isten átformálhat.

A munka a „spirituális kihívások arénája”¹², ahol a bűnök közül sok a legnyilvánvaló módon jelenik meg.¹³ De szintén ez az a hely, ahol a Lélek gyümölcse is a leginkább láthatóvá válik. Paradoxnak tűnik, de ha küzdelmed van, áldjad Istent és életednek ez a területe a lelki növekedésed helyévé válhat. Nem automatikusan, de kegyelemből.

Forrás és további gondolatok a témáról:

SIBA BALÁZS: *Hétfőtől szombatig, Lelki rítusok és spiritualitás a mindennapokban*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2022, 177–208.

⁵ Luther, M.: *Asztali beszélgetések*. Helikon, 1983, Budapest, 222.

⁶ Kálvin, J.: *A keresztyén vallás rendszere*, II. kötet. Budapest: Kálvin Kiadó, 1995, 542–543. Lásd még: Wingren, G.: *Luther on Vocation*, Philadelphia: Muhlenberg Press, 1957, 2.

⁷ Fazakas Sándor: *Kálvin szociáletikája*, in Fazakas Sándor (szerk.): *Kálvin időszzerűsége – Tanulmányok Kálvin János teológiájának ma-radandó értékéről és magyarországi hatásáról*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2009, 104–139, 117.

⁸ Nelson, Tom: *Munkára teremtve – A hétfő viszony a vasárnaphoz*, Budapest, Harmat, 2017, 46.

⁹ Peterson, Eugene: *Christ Plays in Ten Thousand Places*, London: Hodder & Stoughton, 2005, 127.

¹⁰ Stevens, R. Paul: *Work Matters: Lessons from Scripture*, Grand Rapids: Eerdmans, 2012, 26.

¹¹ Goossen, Richard J. – Stevens, R. Paul: *Entrepreneurial Leadership: Finding Your Calling, Making a Difference*, Downer Grove, IVP Books, 2013, 68.

¹² Goossen–Stevens: *Entrepreneurial Leadership*, 90.

¹³ Bűnlajstromok a Bibliában például: Ef 4,25–31; 5,3–4; Gal 5,19–21.26

Felhasznált irodalom:

- Bonhoeffer, Dietrich: Etika, Kolozsvár: Exit Kiadó, 2015.
- Clarke, Kevin M.: The Seven Deadly Sins – Sayings of the Fathers of the Church, Washington, The Catholic University of America Press, 2018.
- Fazakas Sándor: Kálvin szociáletikája, in Fazakas Sándor (szerk.): Kálvin időszerűsége – Tanulmányok Kálvin János teológiájának maradandó értékéről és magyarországi hatásáról, Kálvin Kiadó, Budapest, 2009, 104–139.
- Goossen, Richard J.– Stevens, R. Paul: Entrepreneurial Leadership: Finding Your Calling, Making a Difference, Downer Grove, IVP Books, 2013.
- Incze Gábor: A magyar református imádság a XVI. és XVII. században, in: Theológiai Szemle 31 (1931), 5–199.
- Kálvin János: A keresztyén vallás rendszere, II. kötet, Budapest: Kálvin Kiadó, 1995.
- Luther, M.: Asztali beszélgetések. Budapest: Helikon, 1983.
- Luther, Martin: A Simple Way to Pray, Louisville, Westminster John Knox Press, 2000.
- Nelson, Tom: Munkára teremtve – A hétfő viszony a vasárnaphoz, Budapest, Harmat, 2017.
- Peterson, Eugene: Christ Plays in Ten Thousand Places, London: Hodder & Stoughton, 2005, 127.
- Stevens, R. Paul – Ung, Alvin: Taking Your Soul to Work: Overcoming the Nine Deadly Sins of the Workplace, Grand Rapids, Eerdmans, 2010.
- Stevens, R. Paul: Work Matters: Lessons from Scripture, Grand Rapids: Eerdmans, 2012.
- Swann, John T.: The Imago Dei – A Priestly Calling for Humankind, Eugene, Wipf and Stock Publishers, 2017.
- Teréz anya: Az egyszerű ösvény, in: Teréz anya – Roger testvér: Az imádság mint üdítő forrás, Szege, Agapé, 2021, 26–28.
- Wenzel, Siegfried: The Sin of Sloth – Acedia in Medieval Thought and Literature, Durham: The University of North Carolina Press, 2017.

4. ÓRATERVJAVASLATOK

4.1. A szerzők által javasolt felosztás

A feldolgozás akár 3–4 órában is lehetséges. Az első alkalom során egy közös munkára van lehetőség, amelyben a témához együttesen végzett tevékenységgel kapcsolódunk. Ehhez részletesebb leírást az alternatív 1–2. óra gondolatai tartalmaznak.

A második alkalom során a munkával kapcsolatos látásmód és szemléletformálás áll a középpontban. Alternatív lehetőségként kínálunk még egy bibliológ módszertant használó harmadik feldolgozást, amely a szőlőmunkások példázatára épül.

Fő hangsúly minden esetben: a munkával kapcsolatos látásmód több szemszögből való körüljárása.

4.2. Az óra cél- és feladatrendszere – alternatív 1–2. óra

Kognitív cél: A munka értékére és szerepére való rámutatás.

Affektív cél: Keresztyén szempontú szemléletmódváltás elősegítése a munkához való hozzáállással kapcsolatban.

Pragmatikus cél: Az Istennel megélt és az Isten dicsőségére végzett munkában való öröm lehetőségeinek a feltárása és erre való bátorítás.

Alternatív óra 1.

A tanórát közös munkával töltjük. Lehet ez szertárrendezés, park- vagy udvartakarítás, az adott csoport osztálytermének kitakarítása ablakmosással együtt. Nagyobb előkészületet igényel, de érdemes megtapasztaltatni a diákjainkkal kézzel fogható módon, amiről tanítani akarunk vagy amiről tanítottunk. A közös, örömmel, Isten dicsőségére végzett munka élményét átadni a tanulóknak.

Előkészítés:

- Az iskolavezetéssel egyeztetni kell, mit lehet csinálni. Legyen olyan munka, ami valóban fontos/szükséges!
- A munkához szükséges eszközök beszerzése, előkészítése.
- A munkafolyamatokat/részeket kijelölni és azt is, hogy hány fő szükséges hozzá.
- A tanulók előzetes tájékoztatása, felkészítése. Ez legalább annyira fontos, mint hogy legyen elegendő lapát.

Alternatív óra 2.

Ez az óra azt a célt szolgálja, hogy a diákok megtapasztalják a közös munka, alkotás, tervezés örömet és sikerét.

Előzetes tervezés:

Oszd a tanulókat csapatokba, próbáld ezt úgy tenni, hogy mindegyikbe legalább öt-öt csapattag kerüljön, de az sem baj, ha ennél kevesebb! Érdemes tudatosan végezni a csoportalkotást és figyelni arra, hogy kik kerülnek egy-egy csapatba.

Szükséges kellékek: Egy-egy nyers (de akár főtt is lehet, utána ez meg is ehető) tojás csapatonként, véletlenszerűen kiosztott irodaszerek (lapok, cellux, gémkapocs, ceruza, toll, kötél, genotherm, stb.)

A játék erőssége: együttműködés, kommunikáció, problémamegoldás.

A játékhoz szükséges idő: körülbelül 45 perc.

A játék menete: minden csapat kap egy nyers tojást. Adj nekik meghatározott időt (mondjuk 30 percet) ahhoz, hogy építsenek egy biztonságos „szerkezetet”, amely biztonságban tartja a tojást, ha azt egy meghatározott magasságból leejtik! Minden csapat elnevezheti a saját „szerkezetét” és szurkolhat neki a „kilövés” pillanatában, illetve vissza is számolhatunk minden egyes „kilövés” előtt.

A kreatív csapatépítő játék során a játékosok csak a rendelkezésre álló irodai eszközöket használhatják. Miután a meghatározott idő lejárt, jöhet a teszt. A csapatok egyenként álljanak ki a többiek elé, és dobják le a szerkezetbe zárt tojást a kitűzött magasságból (ez lehet például egy magas létra, egy szék vagy asztal teteje, stb.)! Az a csapat nyer, akinek a tojása minél többször ér biztonságban, épségben földet.

Megbeszélés:

- Milyen volt a közös munka? Örömök és nehézségek?
- Mit tapasztaltak meg?
- Mennyire érzik sikeresnek a munkájukat?

Idő tartam	Az óra fő része	Feladat	Taneszköz, célhoz való kapcsolódás, megjegyzés
7 perc	Játék	<p>1. Amerikából jöttem, mesterségem címere klasszikus játék</p> <p>2. Teszt kitöltése és utána megbeszélés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volt olyan kérdés, amit magaddal kapcsolatban nehezen választottál meg? Miért? • Egyetértesz az eredménnyel? • Milyennek tartod azt a munkát, amit a teszt neked javasol? 	<p>1. Ha a csoport szokva van a játékokhoz, akkor bátran be lehet vinni ezt a nagyon régóta még ehhez a korosztályhoz is.</p> <p>2. Sokféle teszt van, nem cél a túl komoly és mélyreható elemzés, csupán a téma bevezetés. Ehhez akár ez a teszt is jól használható: https://kozepsuli.hu/teszt-milyen-allas-valo-neked/</p>
8 perc	Feladat	<p>Gyűjtsenek össze minél több foglalkozást 3 oszlopba: amit szívesen végeznék, amit egyáltalán nem és amit talán!</p> <p>Megbeszélés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mondjatok egy-egy példát mindegyik oszlopból! • Mi szól az egyik munka mellett és mi a másik ellen? • Milyen szempontokat vettetek figyelembe, amikor csoportosítottátok a foglalkozásokat? 	Akár párok, kisebb csoportok is összedolgozhatnak.
5 perc	Tanári magyarázat	<p>A különböző munkák és foglalkozások más-más megítélés alá eshetnek akár koronként, akár társadalmanként. Pl. a kommunizmus alatt a gyári munkásokat megbecsülték, ma ezt nem látjuk; egy afrikai faluban a tanár munkájának megbecsültsége vetekszik az orvoséval, míg Nyugat-Európában ezt nem mondhatjuk el.</p> <p>Sok minden hat ránk, ami befolyásolja a munkáról való gondolkodásunkat, értékítéletünket. Média, családtagok, a korszellem, a lakókörnyezet</p> <p>Pedig azokra a munkákra is nagy szükség van, amit sokszor lebecsülünk, elítélünk. Sőt, ezeket is lehet örömmel és szívesen végezni.</p>	
7 perc	Beszélgetés	<p>A következő kérdések javasoltak a feldolgozáshoz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mi volt az a munka/feladat, amit szívesen és örömmel végeztél? Miért? • Van-e olyan rendszeres feladatod, amit otthon, a családban bíztak rád? Hogy érzed magad benne? • Egyáltalán a munka lehet örömteli? Szavazzunk róla! • Van-e a környezettedben olyan, akin látod, hogy szívesen dolgozik? Mi az oka? 	

5 perc	Tanári magyarázat	<p>A munka Isten teremtési rendjében nem szitokszó volt, hanem az értelmes élet része. Az ember azért dolgozott, hogy a környezetét építse, az Istentől kapott feladatát, hivatását elvégezze. Én biztos vagyok benne, hogy Ádám és Éva ezt örömmel élte meg. A bűneset erre is hatással volt, és azóta az ember nyűgként és teherként éli meg, hogy dolgozni kell. Sokszor még akkor is, ha maga választotta feladatot végez.</p> <p>Egészen a 16. századig ebben nem volt változás. A reformáció során azonban mind Luther, mind Kálvin rámutatott egy nagyon fontos dologra: ha az egész életünk Isten dicsőségét szolgálja, akkor ez alól a hivatás sem kerülhet ki. Az általunk végzett munka, mindegy, hogy mi az, Istenre kell, hogy mutasson.</p> <p>Kálvin egészen addig elmegy, hogy azt mondja, a munkánk a hitmegélésünknek egy formája lehet. Ha a ránk bízott feladatot, legyen szó WC-takarításról, szemétszedésről vagy éppen bármi másról, örömmel, jó kedvvel, Istennek tetsző módon végezzük, az igenis közelebb visz minket a mennyei Atyához.</p>	
8 perc	Feladat	<p>Vegyetek el egy-egy különböző színű post-itet! Az egyikre írjátok fel, mi az, ami nagyon leterhel a feladataid közül, mivel van tele a hócipőd, mivel küzdesz! A másikra azt írd fel, hogy mi okoz a feladataidban örömet, mi lelkesít, miben szárnyalsz! A post-iteket helyezzétek el a tábla két oldalára!</p>	<p>Egyfajta szelepként használhatjuk ezt a feladatot. A diákoknak lehetőséget adunk arra, hogy kimondják és megfogalmazzák mi a nehéz, de segítjük is őket, hogy észrevegyék, mi jó abban, amit végeznek.</p>
3 perc	Megbeszélés, tanári magyarázat	<p>Nézzük meg, mit írtatok! Az írásaitokból is az derül ki, hogy dolgozni, feladatokat elvégezni nehéz. Akkor is, ha Isten dicsőségére próbálsz végezni. De ebben a nehézségben sem vagy egyedül. A munka, a tanulás terhének a cipelésében is ott van Krisztus és segít. Ugyanakkor fontos, hogy megtaláld azt is a feladataidban, ami örömet ad, ami lelkesít.</p>	
2 perc	Imádság		<p>Hálaadás a tanulás lehetőségéért, a célokért. Erő és segítség kérés a mindennapi terhek elhordozásához.</p>

4.3. Bibliológ óraterv az alternatív órához

Az óra témája: A szőlőmunkások példázata (Mt 20,1–16)

Fő hangsúly: Isten újra és újra hívja az ember.

Kognitív cél: Annak a felismertetése, hogy Isten hívása mindenkihez szól és az emberen is múlik, hogy mikor fogadja el azt.

Affektív cél: Az Istentől jövő hívás örömeinek az átéltetése.

Pragmatikus cél: A tanulók bátorítása arra, hogy keressék, hogyan szólítja meg őket Isten és elfogadják a hívást.

Az óra előkészítése:

- Különleges óra, már előző órán érdemes bejelenteni, hogy ez más lesz, mint amit megszoktak.
- Célszerű kiválasztani néhány diákot, aki a szünetben a termet úgy elrendezik, hogy körbe lehessen ülni úgy, hogy minden szék mellett meg tudjon állni a vezető! És persze a visszarendezéshez is szükség van segítségre.

Idő	Az óra fő része	Feladat	Taneszköz, célhoz való kapcsolódás, megjegyzés
5 perc	Ráhangelődés	<p>1. Mit hoztál magaddal? A következő kérdésekkel menjenek körbe párokat keresve a teremben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Merre jártak ma a lábaid? • Milyen eszközök vannak a kezeidben? • Milyen gondok szorítják össze most a gyomrod? • Milyen gondolatok futkároznak most a fejedben? • Mit hordozol a szívedben? <p>2. Bejelentkező szoborkör: Körben állva kérjük meg a résztvevőket, hogy egy szoborként mutassák meg, mi jut eszükbe a munka, hivatás szó kapcsán. Sorban megyünk és mindenki felveszi a bemutatott szobor mozdulatát.</p>	<p>1. Egy egyszerű ábrával segíthetjük a kérdések megjegyzését. Ezt kinyomtatva kézbe adhatjuk vagy a táblára felírhatjuk.</p> <p>2. Segítheti a kör elindulását a példaadás.</p>
5 perc	Példázat feldolgozása	<p>Prológus: Utazni fogunk a Biblia világában egy történeten keresztül. Olvasni fogok egy részletet, majd kiemelek belőle egy szereplőt, akinek felteszek egy kérdést. Belebújhattok a szereplő bőrébe és az ő helyzetéből válaszolhattok a kérdésre. Ha válaszolni szeretnél a szereplő helyzetéből, akkor jelezd ezt nekem kézfeltartással, én odaállok melléd és te elmondod a válaszod. Ezek után én megismétlem a választ, hogy mindenki számára hallható legyen. Csupán két alapszabály van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az első az, hogy nincs rossz válasz. A jó és a rossz semmilyen szerepet nem kap itt, minden választ örömmel fogadunk ebben a körben, mert színesíti a mi gondolatainkat is. • A második szabály pedig, hogy önkéntes a részvétel, azaz csendben, hang nélkül is jöhetsz a csoporttal. De ha mindenki így dönt, akkor elég meditatív lesz ez az alkalom. <p>Bevezetés: Induljunk is el erre az útra! Eltávolodunk a mától és útra kelünk a múltba. Időn és téren át elmegyünk egészen az Újszövetség világába. Jézust rengeteg ember követte és Ő tanította őket. Egyszer egy gazdáról beszélt nekik, aki...</p> <p>Történet: Mt 20,1b–4: „korán reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon a szőlőjébe. Miután megegyezett a munkásokkal napi egy dénárban, elküldte őket a szőlőjébe. Amikor kiment kilenc óra tájban, látta, hogy mások is állnak a piacon tétlenül, és ezt mondta nekik: Menjete el ti is a szőlőmbe, és ami jogos, megadom nektek.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerepfelvétel: Most képzelj el, hogy te vagy az egyik piacon ácsorgó, akihez odalép a gazda. • Kérdés: Mit gondolsz a gazdáról? • Szerepletétel: Köszönöm a gondolataid! 	<p>Mindenkinek legyen helye a körben, így, hogy a vezető oda tudjon lépni a résztvevők mellé!</p>

	<p>Mt 20,5–7: „Azok pedig elmentek. Ismét kiment tizenkét óra körül és délután három óra tájban, és ugyanígy tett. Amikor pedig délután öt óra tájban is kiment, talált újabb embereket, akik ott álldogáltak, és megkérdezte tőlük: Miért álltok itt egész nap tétlenül? Azok pedig így válaszoltak: Mert senki sem fogadott fel bennünket. Erre ezt mondta nekik: Menjetek el ti is a szőlőmbe!”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerepfelvétel: Képzeld el, hogy te vagy a gazda! • Kérdés: Milyen motivációid vannak? • Szerepletétel: Köszönöm neked gazda! <p>Mt 20,8–9: „Miatán pedig beesteledett, ezt mondta a szőlő gazdája a munkások vezetőjének: Hívd ide a munkásokat, és fizess ki a bérüket, az utolsók kezdve az elsőig! Ekkor jöttek azok, akik öt óra tájban álltak munkába, és kaptak egy-egy dénárt.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerepfelvétel: Most te vagy a munkások vezetője. Megkaptad a gazdától a feladatot és osztod a fizetséget, mindenkinek egyenlően. • Kérdés: Milyen ez neked? • Szerepletétel: Köszönöm, hogy megosztottad az érzéseid munkások vezetője! <p>Mt 20,10–12: „Amikor az elsők jöttek, azt gondolták, hogy többet kapnak, de egy-egy dénárt kaptak ők is. Amikor átvették, zúgolódnak a gazda ellen, és ezt mondták: Ezek az utolsók egyetlen órát dolgoztak, és egyenlővé tette őket velünk, akik az egész nap terhét hordoztuk, és szenvedtünk a hőség miatt!”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerepfelvétel: Te vagy az egyik munkás, aki kevesebbet dolgozott, de mégis ugyanannyit kapott, mint a többiek. • Kérdés: Hogy hallod ezeket a szavakat? • Szerepletétel: Köszönöm neked munkás! <p>Mt 20,13–16: „Ő pedig egyiküknek így felelt: Barátom, nem bánok veled igazságtalanul. Vajon nem egy dénárban egyeztél meg velem? Vedd, ami a tied, és menj! Én pedig az utolsónak is annyit akarok adni, mint neked. Hát nem tehetek azt a javaimmal, amit akarok? Vagy azért vagy irigy, mert én jó vagyok hozzájuk? Így lesznek az utolsókból elsők, és az elsőkből utolsók.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerepfelvétel: Te vagy az egyik zúgolódó, aki egész nap dolgoztál és most szintén csak egy dénárt kaptál. • Kérdés: Milyen szívvel hallod a gazda szavait? • Szerepletétel: Köszönöm neked munkás! <p>Epilógus: Köszönöm az összes szereplőnek, a gazdának, a munkásoknak és azok vezetőjének. Köszönöm minden résztvevőnek, hogy velem gondolkodtatok. Búcsút veszünk a történet szereplőitől és visszatérünk a tanterembe. Most kérek, nézzetek körül (szünet), mosolyogjatok rá a mellettetek ülőre (szünet), majd keressetek magatoknak a körben egy új helyet! Jézus a következő példázatot mondta nekik (Olvassuk fel a példázatot – Mt 20,1–16!)</p>	<p>A történet felolvasása után helyezzük a Bibliát a kör közepére!</p>
--	---	--

3 perc	Reflexió	Páros munka: Fordulj össze a melletted ülővel és beszéljétek meg a következő kérdéseket: <ul style="list-style-type: none"> • Mi lepett meg? • Miről szeretnél még beszélni? • Mit viszel el? A páros beszélgetés után kérdezzük meg, mit hoznának be nagy körbe.	
14 perc	Elmélyítés	1. Hogyan tudnánk megjeleníteni ezt a példázatot? Alkossunk szoborcsoportot! 2. Beszéljünk a példázat jelentéséről. <ul style="list-style-type: none"> • Mit jelent a példázat? • Kiknek tudnánk megfeleltetni a szereplőket? • Mit jelent a munkások közti különbség? • Mi a példázat kulcsmondata? • Mit jelent ez a saját életünkre nézve? • Mit mond a példázat Istenről? • Mire hív minket Isten? 	
	Ének javaslat	Titkok Istene	https://www.youtube.com/watch?v=gmy7hLB9juE
3 perc	Záróimádság	Közösen fogunk imádkozni. Mindenki mondjon egy szót arról, ami megérintette a mai órán. Az imaközösséget pedig a tanár egy zárógondolattal fejezi be.	

5. ÓRATERV A TÉMA MÁSODIK RÉSZÉHEZ

5.1. Teológiai háttér: A rendszeres imaélet

Életünkben sokszor törekszünk a munka-magánélet egyensúlyának megteremtésére, viszont ez nem mindig lehetséges. Talán nem is érdemes egy állandó egyensúlyban gondolkodnunk, hiszen maga Jézus sem így élte életét.¹⁴ Voltak nagyon intenzív időszakok, amikor sok ember vette körül, sok mindenkit meggyógyított, de voltak olyan időszakok, amikor bár még sok mindent tehetett volna másokért, úgy döntött, hogy egyedül akar maradni az Atyával.

Bár jó dolog, de mégsem elég arra várnunk, hogy egyszer majd a béke szigetére érkeznünk, hanem a mindennapok sűrűjében van lehetőségünk átélni a békét. A békesség tere adott, az belül van. Már csak időt kell adnunk magunknak arra, hogy ebben a békességben együtt legyünk a mi mennyei Atyánkkal.

Sokan vágnak arra, hogy rendszeres imaéletük legyen, de ez rendszeres imarend kialakítása nélkül többnyire csak fellángolás marad. Az igaz, hogy minden embernek megvan a maga ritmusa a lelki élet terén is. Ami másoknak működik, lehet, hogy számunkra az adott életszakaszban nem vonzó, de saját magunk számára fontos, hogy időt szabjunk a napunkban, hetünkben az imádságra.

¹⁴ Stevens, R. Paul – Ung, Alvin: *Taking Your Soul to Work – Overcoming the Nine Deadly Sins of the Workplace*, Grand Rapids, Eerdmans, 2010, 90.

Az egyház születése óta kérdés az, hogy hogyan is lehet imádkozó életet élni a mindennapok során. Hogyan lehet megvalósítani azt, amit Pál apostol így ír: „szüntelen imádkozzatok” (1Thesz 5, 17). Sokféle válasz és megoldás született az évszázadok során. Vannak olyan megoldások, amelyek arra teszik a hangsúlyt, hogy egyfajta lelkiület, az élethez való hozzáállás alakuljon ki, úgy hogy bármit teszünk, az Isten jelenlétének tudatában és az Ő dicsőségére történjen. A másik fő iránya a megvalósításnak pedig az élet ritmusának kialakítása, melyben külön időt szentel a hívő az imádságnak. E kétféle válasz többféle módon ötvöződhet az ember életében, de talán együtt jelentheti azt, hogy megvalósuljon a szüntelen imádság.

A reformációig a szerzetesi életforma testesítette meg azt az ideát, hogy hogyan lehet Krisztus-követő módon élni. A reformáció többek között azt a kihívást is felvállalta, hogy a hívő embernek nem a világtól elvonultan, hanem a világban élve kell megélnie Krisztus követését. Világi hivatást gyakorolva már nehezen volt tartható és kivitelezhető a szerzetesi életforma imaritmusa, így a reformáció egyházaiban nem maradt meg a napi hétszeri ima. Kálvin a napi legalább ötszöri ima gyakorlását tartotta mérvadónak: „Istenhez emelt lélekkel kell is mindig fohászkodnunk és szakadatlanul imádkoznunk, mindazonáltal, mivel olyan gyarlók vagyunk, hogy csak sokszoros segítséggel tarthatjuk fenn magunkat, s annyira tétlenek, hogy sarkalásra szorulunk, illik, hogy közülünk mindenki külön órákat tűzzön ki magának a saját gyakorlása végett, amelyek ne múljanak el imádkozás nélkül, és amelyek lelkiünk minden érzését egészen lefoglalják erre a célra, pl. reggel a felkeléskor, napi munkánk megkezdése előtt, midőn étkezéhez ülünk, mikor Isten jóvoltából jóllakunk és mikor nyugalomra térünk. Csak aztán babonásan ne ragaszkodjunk ezekhez az órákhoz s azt ne higgyük, hogy ezekben mintegy leróván Isten iránt való kötelességünket, a napnak többi részében fel vagyunk az alól mentve; hanem legyen ez a mi gyengeségünk nevelője, hogy azt erősítse és állandóan sarkalja.”¹⁵

Kálvin maga is készített mintaimádságokat a napi alkalmakra (lásd melléklet) és a következő évszázadokban a protestáns imádságos könyvek is közöltek számos imádságot különböző napszakokra és élethelyzetekre vonatkozóan.¹⁶ De talán a praktikum erősítette meg azt, amit Luther tartott mérvadónak és kivitelezhetőnek, ez pedig a napi kétszeri imádság, reggel és este.¹⁷

Számos gyakorlat alakult ki már az imádság fajtáira és idejére nézve, de talán elmondható, hogy mindig lehetne többet imádkozni és a hiányérzet része ennek az útnak. Az imaélet nem verseny, de fontos, hogy legyen: „a tökéletes ima nem a szavak mennyiségén múlik, hanem a vágyakozáson. [...] Gyakran bonyolítjuk az imát, ahogyan sok más dolgot is.”¹⁸

Forrás és további gondolatok a témáról:

SIBA BALÁZS: *Hétfőtől szombatig, Leiki rítusok és spiritualitás a mindennapokban*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2022, 189–208.

Felhasznált irodalom:

Bonhoeffer, Dietrich: *Etika*, Kolozsvár: Exit Kiadó, 2015.

Clarke, Kevin M.: *The Seven Deadly Sins – Sayings of the Fathers of the Church*, Washington, The Catholic University of America Press, 2018.

Fazakas Sándor: *Kálvin szociáletikája*, in: Fazakas Sándor (szerk.): *Kálvin időszerűsége – Tanulmányok Kálvin János teológiájának maradandó értékéről és magyarországi hatásáról*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2009, 104–139.

¹⁵ Kálvin János: *A keresztyén vallás rendszere*, II. kötet, III/20/50, 199.

¹⁶ Incze Gábor: *A magyar református imádság a XVI. és XVII. században*, in: *Theológiai Szemle* 31 (1931), 5–199.

¹⁷ Luther, Martin: *A Simple Way to Pray*, Louisville, Westminster John Knox Press, 2000, 18.

¹⁸ Teréz anya: *Az egyszerű ösvény*, in: *Teréz anya – Roger testvér: Az imádság mint üdítő forrás*, Szeged, Agapé, 2021, 26–28. 27.

- Goossen, Richard J. – Stevens, R. Paul: *Entrepreneurial Leadership: Finding Your Calling, Making a Difference*, Downer Grove, IVP Books, 2013.
- Incze Gábor: A magyar református imádság a XVI. és XVII. században, in: *Theológiai Szemle* 31 (1931), 5–199.
- Kálvin János: *A keresztyén vallás rendszere*, II. kötet, Budapest: Kálvin Kiadó, 1995.
- Luther, M.: *Asztali beszélgetések*. Budapest: Helikon, 1983.
- Luther, Martin: *A Simple Way to Pray*, Louisville, Westminster John Knox Press, 2000.
- Nelson, Tom: *Munkára teremtve – A hétfő viszony a vasárnaphoz*, Budapest, Harmat, 2017.
- Peterson, Eugene: *Christ Plays in Ten Thousand Places*, London: Hodder & Stoughton, 2005, 127.
- Stevens, R. Paul – Ung, Alvin: *Taking Your Soul to Work: Overcoming the Nine Deadly Sins of the Workplace*, Grand Rapids, Eerdmans, 2010.
- Stevens, R. Paul: *Work Matters: Lessons from Scripture*, Grand Rapids: Eerdmans, 2012.
- Swann, John T.: *The Imago Dei – A Priestly Calling for Humankind*, Eugene, Wipf and Stock Publishers, 2017.
- Teréz anya: Az egyszerű ösvény, in: *Teréz anya – Roger testvér: Az imádság mint üdítő forrás*, Szege, Agapé, 2021, 26–28.
- Wenzel, Siegfried: *The Sin of Sloth – Acedia in Medieval Thought and Literature*, Durham: The University of North Carolina Press, 2017.

5.2. Óraterv

Kognitív cél: Annak a felmutatása, hogy az imádságnak fontos szerepe van a mindennapi életünk megélésében.

Affektív cél: Az imádságos lelkület megerősítése, felébresztése.

Pragmatikus cél: Imagyakorlatokra való hívogatás és ezeken keresztül az imával kapcsolatos megélések megerősítése.

Idő tartam	Az óra fő része	Feladat	Taneszköz, célhoz való kapcsolódás, megjegyzés
8 perc	Imádság	<p>1. Lehajtott fejjel és összekulcsolt kézzel imádságra készül a csoport. Kövessék gondolatban mindazt, amit a tanártól hallanak!</p> <p>Tanári instrukció: A következő pár percben lehetőségek lesz arra, hogy egy kicsit elcsendesedve befelé és felfelé figyeljete. Próbáljátok követni, amit hallani fogtok!</p> <ul style="list-style-type: none"> Gondold végig, milyen hangulatból jössz! Milyen örömök értek az elmúlt órán, mi volt a nehéz? (Nagy valószínűséggel egy másik óráról érkezik a csoport.) Mondd el magadban Istennek! Most gondold végig, mi áll még előtted! Milyen óráid lesznek, milyen kihívások, próbatételek várnak rád a mai napon? Mondd el ezt is Istennek és kérd a segítségét abban, amire szükséged van! <p>Lezárás: Urunk, köszönjük, hogy megállhattunk előtted és meghallgattad könyörgésünket!</p>	<p>1. Az órák elején elmondott imádsággal gyakran sietünk, hogy maradjon minden másra. Most szánjunk erre több időt, legyen lehetőség megérkezni!</p> <p>2. Egy kiválasztott zsolttár sorait is felolvashatjuk egy-egy mondatnál megállva, kérdéssel kiegészítve.</p>
5 perc	Beszélgetés	<ul style="list-style-type: none"> Hogy éreztétek magatokat? Ki az, aki rendszeresen imádkozik? Mit ad nektek az imádság? Mi okoz nehézséget az imádkozásban? 	

3 perc	Tanári magyarázat	Imádság – beszélgetés Istennel Lehetőség a csendre, befelé figyelni Erőforrás, feltöltekés	
25 perc	Feladat	Az óra második felében lehetőség van mindezek kipróbálására, megélésre. A terem 4 sarkába kihelyezett imaállomások vannak. Járjatok körül ezeket a helyszíneket és ebben a közös csendben éljétek át Isten közelségét, erejét!	17. sz. melléklet – Imaséta Az imaséta alakítható, bonyolítható tetszés szerint Ha van valamilyen téma, ami éppen nagyon foglalkoztatja a diákokat vagy az anyag adja magát (pl. pályaválasztás, szabadság kérdése, döntések), érdemes arra írni egy imasétát.
4 perc	Lezárás	Túrmezei Erzsébet: Ha nem teszek semmit sem című versének közös meghallgatása	Ha nem teszek semmit sem FIKE Band - Túrmezei Erzsébet: Ha nem teszek semmit sem - YouTube

További ötletek

Angol nyelvű anyag: **Imádkozás helye az iskolában.** Link: [Prayer Spaces In Schools](#)

IMASÉTA

Az imaséta alakítható, bonyolítható tetszés szerint. Ha van valamilyen téma, ami éppen nagyon foglalkoztatja a diákokat vagy az anyag adja magát (pl. pályaválasztás, szabadság kérdése, döntések), érdemes arra írni egy imasétát.

Leírás

1. állomás: Hála

Eszköz: nagy csomagolópapír, filcek

2. állomás: Kérdések Istennel, világgal, önmagukkal kapcsolatban

Eszköz: kis papírkártyák, toll

3. állomás: Könyörgés

Eszköz: spatula/nyelvtlapoc vagy kartondarab előre megírva „ima témákkal” 3-4 példányban, néhány üresen hagyva

Téma: tanulás, erő, békesség, gyógyulás, kapcsolatok javulása, pályaválasztás, szerelem/párkapcsolat, barátság, kitartás, motiváció, lelkesedés, türelem, nyugalom, jövő, vezetés, bátorság, félelem nélkülség

4. állomás: Közbenjárás

Eszköz: színes kis papírcsíkok, ragasztó, toll

Leírás

Az állomásokat érdemes a terem négy sarkába kikészíteni a szünetben. Amennyiben nagyon nagy a csoport, akár még bővíthető is az anyag. Az anyagot helyszínenként egy A/4-es lapra ízlésesen nyomtassuk ki. Akár lehet tagolni színekkel, különféle betűtípusokkal a szöveget. Az órát közösen elkezdjük, és az óra második felében adjunk lehetőséget, hogy a diákok tetszőleges formában járják végig a 4 helyszínt. Amit érdemes elmondani nekik előtte:

- az imádság Istennel való beszélgetés
- sok formája van, az imaséta bizonyos keretek között történik
- a helyszíneken leírást, „vezetést” kapnak arról, hogy mit csinálhatnak
- figyeljenek a szövegre, az aktivitásra
- tartsák tiszteletben a másikat és beszéddel ne zavarják meg
- mindenki annyi időt tölt egy állomáson, amennyi számára jól esik.
- semmi nem kötelező, de az anyag átolvasását mindenkitől kérjük
- aki végzett, csendben üljön vissza a helyére
- közös fogjuk zárni

Imaséta

1. állomás

Hogy vagy? Milyen örömök, jó dolgok értek az utóbbi időben? Életednek melyik területe alakul most jól? Gondold végig és az előtted lévő papírra írd fel, ami eszedbe jut!

Miközben felidézed magadban, ne felejtse el: *„minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világosság Atyjától száll alá, akiben nincs változás, sem fénynek és árnyéknak váltakozása.”* Jak 1,17 Isten minden napra elkészíti az ajándékait apró örömök, szép pillanatok, jól sikerült feladatok és még számtalan formájában. A mi dolgunk, hogy észre vegyünk és éljünk velük. Adj röviden hálát mindazokért a dolgokért, amiket felírtál!

2. állomás

Időről-időre az életünkkel, a világgal, Istennel kapcsolatban kérdések vetődnek fel bennünk. Benned most mivel és kivel kapcsolatban vannak kérdések? Mi az, amire választ vársz?

Az előtted lévő kártyákra név nélkül írd fel néhányat, és hagyd itt az asztalon!

Isten elé bátran viheted minden kétséged, kérdésed, bizonytalanságodat, hiszen megígérte, hogy *„Mielőtt kiáltanak, én már válaszolok, még beszélnek, én már meghallgatom.”* Ézs 65,24

Az életben sokféle helyzettel, döntéssel kell megküzdeni, de ebben nem vagy egyedül. Csendes imádságban mondd el Istennek a kérdéseidet és kérd, hogy segítsen ezekben tisztán látni!

3. állomás

Az életed különböző területein újra és újra megoldandó feladattal, helyzettel találod magad szemben. Helyt kell állnod a családban, iskolában, baráti és párkapcsolatban. És rendszerint egyedül akarsz megvívni minden csatát.

Mi az, amiben most különösen is szükséged van támogatásra, segítségre? Miben várod Isten segítségét? Nézd meg a kérés kártyákat és válassz belőlük magadnak 1-2-t!

Isten, aki végtelenül szeret téged, bátorít, hogy kéréseid vidd elé, hiszen Jézustól tudjuk, hogy *„Kérjétek, és adatik nektek, keressetek, és találtok, zörgetsetek, és megnyitják nektek. Mert aki kér, mind kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitják.”* Mt 7,7–8

Miközben kezded tartod a kérésed, rövid csendben mondd el Istennek és engeddd, hogy segítsen neked!

4. állomás

Isten közösségre teremtett minket, hogy a közösen megélt öröm mellett egymást segítsük, amikor arra van szükség.

Isten azt kéri tőlünk, hogy *„Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét”*. Gal 6,2

Gondold végig, ki az, akinek most támaszra van szüksége! Ki az körülötted, akinek nehézségei vannak? Ki az, akinek az életében nehéz időszak van?

Írd fel a nevüket a kis színes cetlire és ragaszd fel az imaláncra! Miközben ezt a kis műveletet végzed, könyörögj érte/értük! Bíz Istenre és hagyd, hogy segítsen!

